

Myllyhoitoyhdistyksen lausunto mielenterveys- ja päihdepalveluja koskevaan lakiluonnokseen 10.6.2022

"Päihdehoitopalveluissa tulisi tarkentaa, milloin palveluun sovelletaan sosiaalihuollon ja milloin terveydenhuollon lainsäädäntöä. On tärkeää, että järjestämisvelvollisuuden piirissä olevat palvelut säädetään sekä sosiaali- että terveydenhuoltolaissa tarkasti, selkeästi huomioiden päihdepotilaiden erityisvaatimukset sekä arvioijan päihdeosaaminen.

Laissa tulisi vielä tarkentaa päihderiippuvuuteen sairastuneiden henkilöiden palveluiden kiireellisyyttä ja hoitoketjun katkeamattomuutta. Kaikilla hyvinvointialueilla tulisi olla riittävät resurssit ottaa vastaan potilaita heidän tarpeidensa mukaisesti.

Huomiota tulee kiinnittää sosiaali- ja terveyshuollon päivystyksen henkilökunnan riittävään päihdeosaamiseen. Tällä hetkellä se ei ole kaikilta osin riittävä, ja koulutusta on lisättävä.

Päihdetyötä koskevat palvelut poistettaisiin hyvinvointialueen sosiaalipalveluina järjestettävistä palveluista. Laissa puutteena tulisi olemaan tasavertaisen hoitoon pääsyn häviäminen sekä oikaisuvaatimuksen tekemisen mahdollisuuden poistuminen. Tällä muutoksella heikennetään järjestämisvelvollisuuden piirissä olevaa sosiaalihuollon päihdetyön ja päihdepalvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta sekä asiakkaan asemaa ja oikeuksia saada sosiaalihuoltolain mukaisia päihdepalveluja.

Esitys heikentäisi oleellisesti asiakkaan oikeusturvaa, kun asiasta ei tehtäisi enää päätöstä, eikä silloin voisi käyttää perustuslain mukaisia oikeusturvakeinoja. Esitetyt muutokset laissa heikentäisivät järjestämisvelvollisuuden piirissä olevien sosiaalihuollon päihde- ja riippuvuuspalvelujen saatavuutta ja asiakkaiden oikeuksia saada sosiaalihuoltolain mukaisia päihdehuollon erityispalveluja myös sosiaalihuollon arvioimana.

Laista puuttuu kokonaan tuloksellinen toipumiskeskeinen hoito päihderiippuvuuteen, joka on lääkkeetön näyttöön perustuva menetelmä. Lain valmistelussa tarkoituksena oli asiakkaan ja potilaan aseman ja oikeuksien parantaminen palveluissa. Päihderiippuvuuteen sairastuneen päihdehoidon tulee olla tavoitteellista ja tähdätä päihhteettömyyteen sekä kokonaisvaltaiseen elämänmuutokseen. Päihderiippuvuuteen sairastunut henkilö ei pysty enää kohtuukäyttöön eikä päihteidenkäytön vähentämiseen.

Suurkulutus ja päihderiippuvuussairaus tulisi eriyttää laissa. Hoidossa ja toipumisessa päihderiippuvuutta tulee käsitellä sairautena, jossa pidättäydytään kaikista päihdyttävistä aineista (myös päihdyttävistä lääkkeistä). Hoidon painopiste tulee olla päihteiden käytön lopettaminen, ei vähentäminen tai päihteen korvaaminen toisella.

Vaikuttavuustutkimus tulisi ottaa mukaan kaikkeen päihdehoitoon. Päihdehoidon vaikuttavuuden tutkimusta sekä ja tuloksellisia päihdepalveluja tulee lisätä. On kustannustehokkaampaa tehdä hoitoa, joka on tuloksellista ja karsia pois palvelut, jotka eivät niitä ole. Hoidon tuloksia tulee seurata myös kunnissa, jotka palveluja ostavat, sekä hoitolaitoksissa hoitojakson jälkeen.

Kaikkien tulee päästä toipumiskeskeiseen hoitoon tasavertaisesti maantiellisestä sijainnista riippumatta. Myös läheisten on saatava hoitoa samoilla periaatteilla. Suomessa ei ole ollut tasavertaista hoitoon pääsyä, vaan on riippunut kunnasta missä asuu, minkälaista hoitoa saa.

Päihdepalvelut tulee resursoida niin, että hoitoketju on katkeamaton ja riittävä määrä päihdepalveluja on tarjolla. Hoitoketjun katketessa esimerkiksi katkon jälkeen on suuri riski, että päihderiippuvainen palaa päihteiden käyttöön odottaessaan hoitopaikkaa. Katkeamaton hoitoketju on kustannustehokasta ja vähentää inhimillistä kärsimystä sekä päihderiippuvaisen putoamista palvelujen piiristä ja menehtymistä riippuvuuteen."

Minna Ekholm
toiminnanjohtaja
Myllyhoitoyhdistys